

När rädslan tiger

En film om mobbing i en schweizisk skola, vilka mekanismer som ligger bakom, hur de utvecklas och hur skolan till sist tar tag i saken och gör något.

Rekommenderad från åk 6

En filmhandledning av
ANDREAS HOFFSTEN &
CLAS ÖSTERHOLM

Filmens handling

Miljön är ett materiellt välmående medelklasshem i Genève i fransktalande Schweiz. Elsa gör morgontoalett och söker dölja några blesyrer i ansiktet. I scenen därpå stjälar hon pengar av sin mamma. Pappan mässar om vikten av att sköta skolarbetet. Vi förstår att föräldrarna lägger stor press på Elsa. Men det finns en sorg i hennes blick. På ljudbandet hör vi en rappare sjunga "När rädslan tiger dör tanken / Du vågar inte avslöja något för någon – du gråter om natten".

I skolan tvingas Elsa ge pengar – därav stölderna hemma – till sin plågoande Eddy. Stämningen i klassen är hård och otrivsamt. Mobbing och penalism förekommer i hög grad. På toaletten – en klassisk arena för mobbing – får vi se ett gäng tjejer ge sig på en svagare. En av tjejerna i gruppen är tillsammans med Eddy.

Hemma har Eddy det svårt, hans pappa utvecklar rent sadistiska drag. Han kallar sonen en nolla: "Jobba istället, dina betyg är ändå urusla", mässar han. Av sin mamma får Eddy inget stöd, hon ursäktar sig med att pappan är arbetslös. Gräl hör till vardagen föräldrarna emellan. "Jag skiter i er!" skriker Eddy och drar ut på stan på sina rullskridskor. I trappan sitter han med huvudet i händerna och är ledsen då gamle herr Viand kommer med tunga matkassar. Eddy hjälper honom bära och de talar vänligt med varandra.

På en rast i skolan säger Elsas klasskamrat Vincent att han vet om att Eddy mobbar henne. Men Elsa nekar och går därifrån. Istället berättar hon senare i förtäckt form för sin mamma om en flicka i klassen som mobbas och vad mamma tycker hon skall göra för

Elsa talar med sin mamma om mobbing i skolan och söker stöd, men möts av oförstående.

att hjälpa henne. "Du skall inte lägga dig i det som inte angår dig, det distraherar bara dina studier.", blir mammas kärva svar.

Eddys mobbing av skolkamrater fortsätter och efterhand får vi vetskap om att det gäller flera i klassen som dras med upp i skolans angränsande skogsparti för att lämna över pengar de stulit hemma alternativt misshandlas och hotas av Eddy och hans gäng. Detta korsklippas med att Elsas mamma undrar var hennes guldörhängen har tagit vägen och scener där Eddy sitter förtvivlad på sin säng med händerna för öronen medan hans föräldrar stormgrälar.

Allt får sedan sitt slut när eleverna Thomas och Claudy berättar för en lärare om hur saker och ting ligger till, varpå läraren börjar få saker att hända. Elsa vågar nu också berätta allt. En fälla arrangeras och Eddy tas på bar gärning och relegeras från skolan.

Slutbilderna visar en förtvivlad Eddy som i natten åker omkring på sina rullskridskor och för hans inre ekar orden från hans far; "Du är en nolla."

Att våga berätta

Som filmtiteln antyder och likaså filmens hiphop-tema, är det rädslan som får de som är utsatta för mobbing att

tiga, att inte söka hjälp. Men filmen handlar även om hur viktigt det är ställa upp när man ser att någon i sin omgivning mår dåligt. Att våga tala om för någon vuxen eller kompis när man ser att någon behandlas illa. I filmen är det Vincent som har den rollen. Han är stark nog att konfrontera Elsa med hennes problem. Likaså får Claudy och Thomas mod att anmäla Eddy för en lärare. Thomas har tidigare gjort ett försök, då han ringt till skolan för att tala om vad Eddy håller på med, men inte haft kraft nog att fullfölja sina intentioner. Det är först tillsammans med Claudy som han kan konfrontera sin lärare med problemet. Tillsammans får de styrka nog att ta tag i situationen.

Elsa försöker prata med sin mamma om sina problem, men i förtäckta ordalag, men får inget stöd, snarare tvärtom. Mamman uppmuntrar henne istället att hålla tyst och koncentrera sig på sina studier.

★ Varför berättar inte Elsa och Thomas för sina kamrater och föräldrar att de är utsatta för Eddys terror? Vad får Claudy och Thomas att prata med läraren?

★ Diskutera Elsas föräldrars reaktioner när Elsa försöker prata med dem om

Eddy och hans gäng tar betalt av elever mot att de inte misshandlas - allt sker i ett till skolan närliggande skogsparti.

mobbing och när läraren ringer hem till dem och berättar om vad som händer på skolan? Varför ser inte föräldrarna att något är fel?

I *När rädsan tiger* relegeras Eddy efter det att man avslöjat honom. På så sätt tycker man sig ha löst problemet från skolans sida. I andra fall kan det vara så att den som blir mobbad blir tvingad att byta skola. Samtidigt kan man se filmens öppna slut, med en förtvivlad Eddy, som en signal om att problemet inte är löst. För vad kommer att hända med Eddy, som tycks lämnad vind för våg av både skola och familj?

★ När ett problem med mobbing uppstår – vad tar skolan till för åtgärder? Diskutera hur man kan lösa problemet med mobbing.

★ Fundera på en fortsättning på filmen. Vad kommer att hända med Eddy? Kommer problemen med mobbing att upphöra på skolan för att Eddy har slutat?

Eddy – och det sociala arvet
Eddy har det svårt hemma med en pappa som är på honom med anklagelser om hur värdelös han är. Han tyr sig istället till sin mamma som försöker försvara honom mot den destruktive fadern. Det är Eddys mamma som försörjer familjen och är Eddys enda trygghet. Fadern är ar-

betslös och verkar leva ett håglöst liv. Han är inte längre familjeförsörjaren och hans manlighet tycks därför stukad. Det är Eddy och hans mamma som får ta konsekvenserna av detta. Men filmen vill inte svartmåla Eddy helt, utan ger glimtar av att under den hårda ytan finns en annan person som även kan bry sig om andra. Han älskar sin mamma och likaså sin flickvän, även om han betar sig illa mot henne. Han hjälper även grannen, den gamle herr Viand med de tunga matkassarna.

★ Resonera kring Eddys liv. Vem är han? Varför behandlar pappan honom som han gör?

★ Filmen ger en bild av att det sociala arvet är starkt styrande. Problematiska hemförhållanden med en förtryckande pappa resulterar i barn med liknande tendenser. Diskutera detta. Är det så enkelt?

Information om mobbing

För mer information om mobbing kan man exempelvis kontakta organisationen "Tillsammans" som är ett antimobbingsprojekt som drivs av Utbildningsdepartementet tillsammans med bland andra BRIS, Rädda barnen och Skolverket. Läs mer om projektet på hemsidan: www.tillsammans.gov.se

"Friends" är en organisation som har skapats för att hjälpa skolor att

bygga upp en plan mot mobbing. Mer info finner ni på deras hemsida: www.friends.a.se

Rädda Barnen har givit ut boken *Mobbing bland barn och ungdomar*, en vederhäftig faktabok av Dan Olweus. Stockholm 1999.

Eva Wikander diskuterar i sina böcker *Ensam med hajar* och *Ensam krigare* mobbing både utifrån mobbaren och den mobbades synvinkel. Bägge utgivna av Rabén & Sjögren 1994.

PRODUKTIONSUPPGIFTER

Schweiz 1999

Originaltitel: Le silence de la peur

Manus & regi: Nasser Bakhti

Foto: Sébastien Moret

Klippning: Béatrice Bakhti

Musik: Societe Secrete

I ROLLERNA

Eddy – Grégory Roy

Elsa – Emmanuelle Piachud

Vincent – Rémy Wullshleger

Thomas – Antonin Schoepfer

Claudy – Nicolas Magnin

TEKNISKA UPPGIFTER

Speltid: 70 minuter

Format: Vidfilm 1:1,85

Ljud: Mono

Censur: Från 11 år

DISTRIBUTION

Svenska Filminstitutet, Box 27126, 102 52 STOCKHOLM Tel. 08-665 11 00 fax 08-661 18 20 www.sfi.se